

یک سال از قیام‌زینا گذشته است. ماکرد و لرو بلوچ و ترک و عرب و ترکمن به هم نزدیک‌تر شده‌ایم. نسبت به ستم جنسی و جنسیتی حساس‌تر شده‌ایم و در خیابان‌ها در کنار "زن زندگی آزادی"، با فریاد مرگ بر دیکتاتور گفته‌ایم که چه چیزی را نمی‌خواهیم. اما کمتر گفته‌ایم چه می‌خواهیم.

حالا زمان آن است که بلندتر از همیشه بگوییم که می‌خواهیم کارخانه‌ها، دانشگاه‌ها و ادارات و محله‌ها و شهرها را خود ما مردم اداره کنیم. ما مردم که در همین کوچه‌ها و خیابان‌ها و محله‌ها زندگی می‌کنیم، در همین کارخانه‌ها کار می‌کنیم، در همین مدارس و دانشگاه‌ها درس می‌خوانیم و درس می‌دهیم؛ بیش از آنها که آرزوی حکومت بر ما را دارند هم از نیازهای خودمان آگاهیم و هم راه‌آوردی آنها را بلد هستیم. ما (زن و مرد و کوییر) بی‌هیچ امتیازی نسبت به یکدیگر، کاملاً برابر می‌توانیم شوراهایی برای اداری محله و شهر و مدرسه و کارخانه و دانشگاه تشکیل بدهیم و اداری امور را در دست بگیریم. این روش برای اداری جامعه، اساساً با شیوهی حکومتی‌ای که بر اساس اعمال قدرت به شکلی هرمی و از بالای سر مردم تبارک دیده می‌شود، هیچ شباهتی نداشته و در نقطه‌ی مقابل آن قرار می‌گیرد.

حتا اگر آنها که از بالا بر ما ریاست می‌کنند یا در آرزوی ریاست بر ما هستند به دروغ از عنوان شورا برای جمع‌های چپاولگر خودشان استفاده کنند و خود را شورای شهر و شورای اسلامی کارخانه و شورای تکه‌پان و غیره بنامند، ما فریب نخوایم خورد و همچنان خواهان اداری شورایی جامعه و از این طریق سپردن قدرت به دست مردم در تمامی کارخانه‌ها و مراکز کار و تولید، ادارات، نهادها و موسسات دولتی و خصوصی، دانشگاه‌ها، مدارس و... خواهیم بود و تبلیغ و ترویج چنین خواسته‌ها و شعارهایی را که به خودی خود در مقابل برنامه‌ها و شعارهای جریان‌های مرتجع و وابسته به سرمایه‌ی جهانی قرار می‌گیرد، در کنار طرح و تبلیغ شعارهای سلبی که در بالا به چند نمونه از آنها اشاره شد مفید به حال جامعه و لازم و تعیین‌کننده می‌دانیم.

نان، کار، آزادی اداره‌ی شورایی

چرا شورا؟ چرا اداره‌ی شورایی؟

امروزه دیگر روشن شده که حکومت‌های هرمی و فردی به هر شکل و تحت هر نام که باشند، نمی‌توانند آزادی و عدالت را برای مردم برقرار نمایند. و مطمئناً هیچکس مانند خود مردم نمی‌تواند نسبت به منافعشان دلسوز باشد.

در حکومت‌های پارلمانی یا دموکراسی، معمولاً مردم برای چند سال تعدادی نماینده انتخاب می‌کنند و به آنها اختیار می‌دهند تا مسائل و مشکلاتشان را حل و فصل نمایند. در این میان اگر خطایی از آنها سر بزنند قبل از موعد مقرر قادر به تغییر نمایندگان خود نیستند. در واقع چنین دموکراسی‌ای، دموکراسی غیرمستقیم است.

اما شکل کاملتری از دموکراسی هم می‌تواند وجود داشته باشد. چه کسی است که نداند کارگران بهتر از هر کس نسبت به مسائل خود آگاه هستند و در قبال آن احساس مسئولیت می‌کنند. چه کسی بهتر از خود دانشجویان و اساتید دانشگاه می‌توانند برای مسائل دانشگاه تصمیم بگیرند؟ اداری مدرسه به دست معلمان و دانش‌آموزان مطمئناً بهترین نتایج را در آموزش و پرورش به دنبال خواهد داشت. چنین شکل اداری در واقع چیزی نیست جز اداری شورایی و دموکراسی مستقیم.

پدیده‌ی شورا حاصل نظریه‌ی خاصی نیست، بلکه دستاورد مبارزات واقعی مردم در کوران مبارزات آنها بوده و در طول تاریخ هرگاه مردم مجال دخالتگری پیدا کرده‌اند، خود را به صورت شوراها متشکل کرده‌اند.

در اداری شورایی خرد جمعی مردم، جامعه را اداره می‌کند. شوراها تنها جنبه‌ی مشورتی نداشته و قدرت اجرایی دارند و مهمتر از همه اینکه اعضای شورا در هر لحظه از طریق آراء عمومی قابل عزل می‌باشند.

شوراهای کارگری

در جریان سرنگونی سلطنت پهلوی، تعداد زیادی از مالکان و مدیران رده بالای کارخانه‌ها و مراکز صنعتی از کشور گریختند و بسیاری از مراکز کار و تولید به حال خود رها شدند. برخی دیگر نیز با این که مدیران و مالکان قبلی هنوز در آن‌ها حضور داشتند، به دلایل و بهانه‌های مختلف تولید را کاهش دادند و حقوق و مزایای کارگران را به تعویق انداخته و در پاره‌ای موارد به نصف تقلیل دادند.

اما برای کارگران آگاهی که در جریان انقلاب و شکل‌گیری کمیته‌های اعتصاب به قدرت خودشان پی برده بودند روشن بود که خود آن‌ها بهتر از هر کسی می‌توانند اداره کارخانه را بر عهده بگیرند و کارها را سامان دهند. به همین دلیل برای نظم دادن به اوضاع و راه انداختن چرخه تولید و به تبع آن تأمین زندگی کارگران، در بسیاری از کارخانه‌ها و مراکز کار، نهادهایی شکل گرفتند که "شورا" نامیده شدند. شوراها نهادهایی متشکل از نمایندگان منتخب کارگران بودند که در مورد مسائل و موضوعات جمعی آنان تصمیم می‌گرفتند. آن‌ها هر چند روز یکبار جمع می‌شدند، تا ضمن شنیدن گزارش اعضای شورا، برای حل مشکلات کارخانه و چرخه تولید، تصمیماتی بگیرند که اعضای شورا جمعاً آن‌ها را به مرحله اجرا بگذارند.

یکی از این کارخانه‌ها، کارخانه پارچه‌بافی جهان‌چیت بود که در خارج از شهرک صنعتی کرج، در نزدیکی‌های تهران قرار داشت. در دوران شاه، این کارخانه به علت سنت اعتصابات سیاسی در میان کارگران شهره بود. مشهورترین اعتصاب کارگران این کارخانه در اردیبهشت ۱۳۰۵ رخ داد که طی آن، اعتصابیونی که به سمت تهران در حال راهپیمایی بودند، توسط نیروهای ژاندارمری به رگبار بسته شدند. پس از انقلاب با وجود آنکه مالک شرکت جهان‌چیت در ایران ماند، کارگران در بهمن ۱۳۰۷ کمیته‌ای هفت نفره انتخاب کردند تا در جریان اداره کارخانه، آن‌ها را نمایندگی کند.

پس از برگزاری انتخابات، مالک کارخانه کمیته را متهم به تلاش برای «سلب مالکیت از طریق زور و مبارزه مسلحانه» کرد و شکایت خود را برای رسیدگی، نزد وزارت کار برد. ابتدا وزارتخانه از او حمایت کرد، اما پس از مدتی عقب‌نشست و خود را از مداخله در این مورد بیرون کشید. کمیته‌ی منتخب با همان شورای کارگری، اکنون دفتر ساواک در کارخانه را که پیش‌تر در آن کارگران به دلیل «تخلیفات انضباطی» بازجویی می‌شدند، تسخیر کرد. اولین مأموریت شورا با یورش به اسناد ساواک به منظور کشف و اخراج عوامل حکومتی آغاز شد. همچنین، این شورا با مهندسان و مدیران فنی و خبیره در کارخانه به توافق رسید و به همین دلیل کارخانه در راه‌اندازی چرخه تولید کمتر با مشکل مواجه شد.

زمانی هم که شوراها از رژیم جدید درخواست کمک مالی کرد، رژیم این درخواست را فرصتی مغتنم برای فرستادن و تحمیل نماینده‌ی فرمایشی خود به بهانه‌ی اداره‌ی امور کارگاه‌ها و کارخانه‌ها تلقی کرد. در این میان، اما شورای کارگری جهان‌چیت موفق شد بهروری تولید را تا یک‌ونیم برابر افزایش دهد. حداقل دستمزد را به دوبرابر میزان قبلی برساند و رقم بالاترین دستمزد را نیز تقریباً تا یک‌سوم میزان قبلی کاهش دهد، تا کارگران کم‌وبیش شاهد یک برابری نسبی میان خود و پرسنل کارخانه باشند.

شورا همچنین کتابخانه‌ای را در کارخانه پایه‌گذاری کرد و روزانه یک لیتر شیر برای کارگران در نظر گرفت.

شورا در واقع مسئولیت اداره‌ی کل کارخانه را به عهده گرفت. هر ماه نشست‌هایی برگزار می‌شد که صرفاً به تصمیم‌گیری‌های کاری اختصاص نداشت، بلکه در عین حال محلی بود برای طرح مسائل و موضوعات مختلفی که کارگران به نحوی از انحاء با آن‌ها درگیر بودند.

باری کارگران در این دوره همه‌ی سعی و تلاش خود را بکار می‌بردند تا علی‌رغم پیچیدگی‌های موجود، با اتکا به نیرو و اراده‌ی جمعی و قدرت شورایی کارگران، امر خطیر اداره‌ی کارخانه و کنترل تولید را سازمان داده و متحقق سازند. اما با تهاجم و حشیانه‌ی نیروهای سرکوب مواجه گشته و یکی بعد از دیگری منحل شدند.

کاری از:

جوانان انقلابی محلات سنندج

کمیته انقلابی گیان

کمیته جوان نظری فتح آبادی

کمیته جوانان انقلابی سرخ مهاباد

گروه ژیان

هسته جوانان انقلابی زاهدان

